

KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

Bruksela, dnia 3.4.2007
KOM(2007) 165 wersja ostateczna

KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

- Ulepszenie systemu patentowego w Europie -

1. WPROWADZENIE

Ważnym elementem odnowionej strategii lizbońskiej na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia jest udoskonalenie europejskiego podejścia do praw własności intelektualnej, ze względu na związek tych praw, a zwłaszcza patentów, z innowacjami, które z kolei w istotny sposób przyczyniają się do wzrostu konkurencyjności.

Patenty stanowią siłę napędową innowacji, wzrostu gospodarczego i konkurencyjności. W niedawnym opracowaniu na temat wartości patentów¹, przygotowanym na zlecenie Komisji i opartym na badaniu ankietowym przeprowadzonym wśród 10 000 wynalazców z ośmiu państw członkowskich², oceniono między innymi wartość finansową patentów, ich konsekwencje gospodarcze i społeczne, mechanizm udzielania licencji na patenty, wykorzystanie patentów do zakładania nowych firm oraz związki między patentami, pracami badawczo-rozwojowymi i innowacjami. Choć w poszczególnych państwach członkowskich i branżach występują różnice, łączna wysokość tzw. „premii patentowej”³ w państwach członkowskich objętych badaniem wynosiła w 1 % PKB w latach 1994-1996, a w latach 2000-2002 osiągnęła 1,16 % PKB.

Sugeruje się ponadto, że występuje związek pomiędzy wykorzystaniem praw własności intelektualnej a dobrymi wynikami w zakresie innowacji. Przy tym założeniu kraje o wysokiej innowacyjności charakteryzuje z reguły duża liczba przyznawanych patentów i wysoki poziom wykorzystania innych praw, np. praw do wzorów i znaków towarowych⁴. Związek taki występuje również na poziomie branżowym: branże, w których przyznawanych jest więcej patentów, są zwykle bardziej nowatorskie.

Wspólny rynek patentowy nie funkcjonuje jeszcze w pełni. Pomimo wielokrotnych wezwań ze strony szefów państw i rządów nie udało się jeszcze stworzyć w Europie jednolitego i przystępnego finansowo patentu wspólnotowego. Opóźniają się również podejmowane na szczeblu międzyrządowym, pod auspicjami Europejskiej Organizacji Patentowej, prace zmierzające do ulepszenia istniejącego systemu patentowego w Europie.

Rozdrobnienie wspólnego rynku patentowego ma poważne konsekwencje dla konkurencyjności Europy wobec USA, Japonii i wschodzących potęg gospodarczych, takich jak Chiny. Pod względem aktywności patentowej UE pozostaje w tyle za USA i Japonią. Nawet w Europie Amerykanie i Japończycy uzyskują więcej patentów niż Europejczycy. W Europejskim Urzędzie Patentowym 137 patentów na milion mieszkańców pochodzi z UE, wobec 143 z USA i 174 z Japonii. Brak masy krytycznej patentów europejskich oznacza też mniejszą liczbę tzw. „patentów triadycznych”, czyli patentów zgłaszanych jednocześnie w USA, UE i Japonii. W Europie liczba takich patentów wynosi 33 na milion mieszkańców, wobec 48 w USA i 102 w Japonii. Oznacza to, że w USA i w Japonii patentów takich jest

1 Gambardella et al., opracowanie: „What are patents actually worth? - the value of patents for today's economy and society” [*Ile naprawdę warte są patenty? Wartość patentów we współczesnej gospodarce i współczesnym społeczeństwie*], dostępne pod adresem: http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/docs/patent/studies/final_report_lot2_en.pdf.

2 Danii, Francji, Niemiec, Węgier, Włoch, Holandii, Hiszpanii i Zjednoczonego Królestwa.

3 „Premia patentowa” jest to wartość opatentowanego wynalazku pomniejszona o jego wartość w przypadku, gdyby nie został on opatentowany.

4 Związek własności intelektualnej z innowacjami omówiono w załączniku III.

odpowiednio 45 % i 209 % więcej⁵. Kwestia ta jest szczególnie istotna, ponieważ patenty triadyczne są najcenniejsze i uważane są za najlepszy patentowy wskaźnik innowacyjności⁶.

Przeprowadzone niedawno badania dowodzą ponadto, że europejski patent obejmujący 13 krajów jest około jedenastokrotnie droższy od patentu amerykańskiego i trzynastokrotnie droższy od japońskiego, przy uwzględnieniu kosztów postępowania i tłumaczeń. Biorąc pod uwagę łączne koszty ochrony patentowej w okresie 20 lat, patenty europejskie są niemal dziewięciokrotnie droższe od japońskich i amerykańskich. Różnice te są jeszcze większe, jeśli analizę ograniczymy do zastrzeżeń patentowych⁷.

Komisja uważa, że w warunkach coraz silniejszej konkurencji w gospodarce światowej UE nie może sobie pozwolić na oddawanie pola w dziedzinie tak istotnej dla innowacji jak polityka patentowa. Z tego względu, po raz kolejny podejmując próbę przełamania impasu, Komisja w styczniu 2006 r. rozpoczęła szeroko zakrojone konsultacje na temat przyszłości polityki patentowej w Europie. Celem konsultacji było uzyskanie opinii zainteresowanych podmiotów na temat istniejącego systemu patentowego oraz na temat systemu patentowego na miarę Europy XXI wieku. Konsultacje spotkały się z bezprecedensowym zainteresowaniem ze strony użytkowników systemu patentowego. Zebrano 2515 odpowiedzi od przedsiębiorstw, w tym MŚP z praktycznie wszystkich branż, a także od przedstawicieli środowisk naukowo-badawczych i akademickich⁸.

Wyniki konsultacji nie pozostawiają wątpliwości co do pilnej konieczności podjęcia działań zmierzających do stworzenia prostego, przystępnego finansowo europejskiego systemu patentowego, zapewniającego wysokiej jakości kompleksową obsługę proceduralną w zakresie zarówno badania i przyznawania patentów, jak i późniejszego postępowania, w tym rozstrzygania sporów.

Wiele zainteresowanych podmiotów nadal popiera koncepcję patentu wspólnotowego, która ich zdaniem przyniosłaby europejskiemu przemysłowi najwięcej korzyści w ramach strategii lizbońskiej. Krytykują one jednak przyjętą w 2003 r. wspólną koncepcję polityczną⁹, zarzucając jej wysokie koszty związane z tłumaczeniami oraz nadmierną centralizację proponowanego systemu sądownictwa.

Jeśli chodzi o reformę istniejącego europejskiego systemu patentowego w ramach konwencji o patencie europejskim, wiele spośród zainteresowanych podmiotów jest za szybką

5 MERIT i JRC, European Innovation Scoreboard 2006 – analiza porównawcza wyników innowacyjności, Komisja Europejska 2006, str. 35.

6 Guedou, Le système de brevet en Europe [*System patentowy w Europie*], *tresor-eco* nr 9, styczeń 2007, str. 3.

7 Bruno Van Pottelsberghe de la Potterie, Didier François, The Cost Factor in Patent Systems [*Koszty w systemach patentowych*], Université Libre de Bruxelles Working Paper WP-CEB 06-002, Bruksela 2006, patrz str. 17 et seq.

8 Szczegółowe informacje dotyczące przeprowadzonych przez Komisję konsultacji na temat patentów znaleźć można pod adresem: http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/patent/consultation_en.htm.

9 Po osiągnięciu porozumienia na posiedzeniu Rady ds. Konkurencyjności w dniu 3 marca 2003 r. kontynuowano prace na szczeblu grup roboczych, celem przełożenia przyjętych w ramach wspólnej koncepcji politycznej zasad na wniosek dotyczący rozporządzenia Rady w sprawie patentu wspólnotowego. Na tej podstawie Komisja w dniu 21 grudnia 2003 r. przedstawiła dwa wnioski dotyczące określenia jurysdykcji w sprawach dotyczących patentu wspólnotowego. Wspólną koncepcję polityczną, informacje o postępie prac grupy roboczej Rady nad rozporządzeniem oraz teksty wniosków Komisji dotyczących określenia jurysdykcji znaleźć można pod adresem: http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/patent/index_en.htm#patent.

ratyfikacją porozumienia londyńskiego¹⁰ i za przyjęciem europejskiego porozumienia w sprawie rozstrzygania sporów patentowych (EPLA).

Tymczasem poparcie dla ewentualnej (dalszej) harmonizacji materialnego prawa patentowego czy dla programów związanych ze wzajemnym uznawaniem patentów krajowych jest bardzo niewielkie.

Jeżeli Europa pragnie utrzymać się w czołówce innowacji, niezbędna jest lepsza strategia w zakresie patentów. Pierwsza część niniejszego komunikatu poświęcona jest kwestii stworzenia patentu wspólnotowego i obowiązującego na terenie całej UE sprawnego systemu sądownictwa w sprawach patentowych. Udoskonalenie systemu sądownictwa w sprawach patentowych uważane jest przez wielu zainteresowanych za najważniejszą kwestię do załatwienia w pierwszym etapie. Prace nad ogólnounijnym systemem sądownictwa w sprawach patentowych mogą pomóc utorować drogę dla postępu w zakresie stworzenia przystępnego finansowo i bezpiecznego pod względem prawnym patentu wspólnotowego. Komisja ma nadzieję, że wyrażone przez nią w niniejszym komunikacie sugestie przyczynią się do wznowienia negocjacji, które od 2004 r. znajdują się w impasie, a przyjmując za punkt wyjścia wyniki konsultacji zamierza zapoczątkować dyskusję zmierzającą do osiągnięcia porozumienia co do kierunku dalszych działań.

Oczywiste jest jednak, że należy zająć się również innymi kwestiami związanymi z patentami. Aby system patentowy był skuteczny, należy go rozpatrywać jako całość. W drugiej części niniejszego komunikatu omówiono zatem takie tematy jak jakość patentów i związane z nimi koszty, wsparcie dla MŚP, transfer wiedzy oraz kwestie związane z egzekwowaniem praw patentowych, w tym alternatywne sposoby rozstrzygania sporów, ubezpieczenie kosztów ochrony prawnej w sprawach patentowych i międzynarodowe aspekty egzekwowania praw.

Zgodnie z postulatami wyrażonymi na posiedzeniach Rady Europejskiej w grudniu 2006 r.¹¹ i w marcu 2007 r.¹², Komisja zamierza najpóźniej na początku 2008 r. przedstawić wyczerpujący komunikat dotyczący strategii w zakresie praw własności intelektualnej. Strategia ta stanowić będzie uzupełnienie niniejszego komunikatu, a jej przedmiotem będą najważniejsze nierozwiązane kwestie pozalegislacyjne i horyzontalne dotyczące wszystkich dziedzin własności intelektualnej, w tym znaków towarowych, wzorów, praw autorskich, oznaczeń geograficznych, patentów i egzekwowania praw.

10 Dziesięć państw sygnatariuszy konwencji o patencie europejskim (Dania, Francja, Niemcy, Liechtenstein, Luksemburg, Monako, Holandia, Szwecja, Szwajcaria i Zjednoczone Królestwo) podpisało porozumienie z dnia 17 października 2000 r. w sprawie stosowania art. 65 konwencji, znane jako porozumienie londyńskie i opublikowane w Dzienniku Urzędowym Europejskiego Urzędu Patentowego (OJEPO) nr 549 z 2001 r. Celem tego dodatkowego porozumienia jest ograniczenie kosztów tłumaczeń na potrzeby patentu europejskiego. Jego stosowanie pozwoliłoby obniżyć te koszty dla przeciętnego patentu europejskiego o 31 do 46 %, co odpowiada oszczędności w kwocie około 2400 do 3600 EUR dla każdego patentu (patrz załącznik II). Więcej informacji na temat np. sytuacji w zakresie ratyfikacji i przystępowania do protokołu londyńskiego znaleźć można na stronie: http://patlaw-reform.european-patent-office.org/london_agreement/status/index.en.

11 Konkluzje Prezydencji z posiedzenia Rady Europejskiej w Brukseli (14-15 grudnia 2006 r.), punkt 29, http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/PL/ec/92216.pdf.

12 Konkluzje Prezydencji z posiedzenia Rady Europejskiej w Brukseli (8-9 marca 2007 r.), punkt 13 http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/PL/ec/93142.pdf.

2. PATENT WSPÓLNOTOWY I WSPÓLNY SYSTEM SĄDOWNICTWA W SPRAWACH PATENTOWYCH

2.1. PATENT WSPÓLNOTOWY

Komisja jest zdania, że stworzenie jednolitego patentu wspólnotowego nadal stanowi bardzo ważny cel dla Europy. Patent wspólnotowy pozostaje rozwiązaniem stanowiącym zarówno najbardziej przystępną finansowo, jak i bezpieczną pod względem prawnym odpowiedź na wyzwania, wobec których stoi Europa w dziedzinie patentów i innowacji. Statystyki dowodzą, że uwzględniając całkowite koszty (tłumaczeń, opłat rejestracyjnych itp.) patent wspólnotowy jest znacznie bardziej atrakcyjny niż modele funkcjonujące w obecnym europejskim systemie patentowym¹³.

Przyjęta przez Radę w 2003 r. wspólna koncepcja polityczna była podczas konsultacji krytykowana przez zainteresowanych, którzy zarzucali jej głównie nieadekwatność proponowanych rozwiązań dotyczących systemu sądownictwa oraz niezadowalający system językowy. Komisja uważa jednak, że wypracowanie naprawdę konkurencyjnego i atrakcyjnego patentu wspólnotowego jest możliwe, o ile będzie po temu wola polityczna.

W szczególności zainteresowane podmioty zwracały uwagę na problemy wynikające z nadmiernego scentralizowania sądownictwa. Obawy te należy wziąć pod uwagę podczas prac nad ogólnounijnym systemem sądownictwa w sprawach patentowych, który omówiono w następnych punktach.

W kwestii kosztów tłumaczeń Komisja przyjmuje do wiadomości, że znacząca większość zainteresowanych podmiotów krytykuje przyjętą przez Radę wspólną koncepcję polityczną, która przewiduje tłumaczenie wszystkich zastrzeżeń patentu wspólnotowego na wszystkie języki oficjalne UE (obecnie 23). Z drugiej jednak strony niektórzy z zainteresowanych argumentowali za tłumaczeniem nie tylko zastrzeżeń, lecz także opisów patentowych. Wiele podmiotów skłania się ku pierwotnej propozycji Komisji jako rozsądnej podstawie do porozumienia. Komisja uważa, że powinno być możliwe znalezienie skutecznych rozwiązań, i wspólnie z państwami członkowskimi poszukiwać będzie sposobów takiego udoskonalenia systemu językowego, które pozwoli ograniczyć koszty tłumaczeń na potrzeby patentu wspólnotowego przy jednoczesnym zwiększeniu pewności prawnej dla wszystkich, zwłaszcza dla MŚP. Możliwe rozwiązania polegać mogą na obniżeniu opłat dla MŚP lub na uelastycznieniu wymagań w zakresie tłumaczeń¹⁴.

2.2. ZINTEGROWANY SYSTEM SĄDOWNICTWA W SPRAWACH PATENTOWYCH NA WSPÓLNYM RYNKU

2.2.1. Wady systemu sądowego rozstrzygania sporów patentowych w Europie

Do sądów krajowych coraz częściej trafiają sprawy dotyczące sporów patentowych o charakterze transgranicznym. Globalizacja gospodarki idzie w parze z

¹³ Patrz: załącznik II.

¹⁴ Dodatkowe ograniczenie kosztów ponoszonych na początkowych etapach umożliwiają pilotażowe wdrożenia maszynowego tłumaczenia zastrzeżeń patentowych, np. realizowane obecnie w EPO oraz we Francuskim Instytucie Własności Przemysłowej (Institut National de la Propriété Industrielle, INPI), które zasluguja na dokładniejsze rozważenie.

umiędzynarodowieniem sporów patentowych. Dotyczy to zwłaszcza europejskiego rynku wewnętrznego.

Od roku 1978 do 2005 EPO przyznał niemal 800 000 patentów europejskich, z których wiele nadal obowiązuje w Europie¹⁵. EPO stosuje jednolitą procedurę przyznawania patentów. Po przyznaniu patent europejski staje się patentem krajowym i podlega krajowym przepisom wskazanych w zgłoszeniu państw należących do Europejskiej Organizacji Patentowej. Patent europejski nie jest jednolitym dokumentem, lecz zbiorem patentów krajowych. Obecnie nie istnieje wspólny system sądownictwa w sprawach spornych dotyczących patentów europejskich, rodzących kwestie wykraczające poza granice jednego państwa. Każda sprawa o naruszenie praw patentowych oraz każdy wniosek o unieważnienie patentu lub jego uchylenie, dotyczące „pakietu” patentów europejskich, może podlegać różnym przepisom i procedurom krajowym.

W rezultacie skarżący i pozwany mogą być zmuszeni do prowadzenia w tej samej sprawie patentowej wielu postępowań sądowych w szeregu państw członkowskich. W celu egzekwowania patentu europejskiego przyznanego na kilka państw, właściciel patentu może pozwać osobę, której zarzuca naruszenie prawa patentowego, według właściwości miejscowej dla jej siedziby bądź może być zmuszony do równoczesnego wystąpienia z powództwem o naruszenie do sądów krajowych w kilku różnych krajach. Z drugiej strony pozwani mogą być zmuszeni do obrony w tego rodzaju sprawach toczących się w kilku państwach, co jest szczególnie ryzykowne i uciążliwe dla MŚP. Aby uzyskać uchylenie patentu europejskiego konkurenci lub inne zainteresowane osoby muszą wnieść sprawę o uchylenie we wszystkich państwach, na które patent europejski został przyznany.

Obecny system, niosący ze sobą ryzyko wielokrotnego prowadzenia sporu patentowego, ma kilka konsekwencji przyczyniających się do osłabienia systemu patentowego w Europie¹⁶ i zmniejszenia atrakcyjności patentów, zwłaszcza dla MŚP.

Po pierwsze wiąże się z wysokimi kosztami dla wszystkich uczestników, którzy muszą zatrudniać miejscowych adwokatów i rzeczoznawców oraz wносить opłaty sądowe we wszystkich krajach, gdzie wszczynane jest postępowanie sądowe. Niekoniecznie stanowi to problem dla wielkich firm. Jednak dla wielu MŚP i wynalazców indywidualnych koszty postępowania sądowego mogą być wygórowane. Osoby takie mogły zainwestować znaczące sumy w uzyskanie patentu, ale później nie są po prostu w stanie egzekwować jego ochrony przed naruszeniami. Może to pozbawiać patent jakiegokolwiek wartości praktycznej.

Co więcej, istnieją znaczne różnice pomiędzy poszczególnymi krajowymi systemami sądownictwa oraz sposobem rozpatrywania spraw patentowych przez sądy. Dobrym przykładem takich różnic są Niemcy, gdzie sprawy o naruszenie praw patentowych i sprawy o uchylenie patentu są rozdzielone zarówno w pierwszej instancji, jak i w postępowaniu odwoławczym. Natomiast w innych krajach, np. w Zjednoczonym Królestwie, Francji i Holandii, ten sam sąd jest właściwy do rozpatrywania zarówno spraw o stwierdzenie unieważnienia, jak i spraw o naruszenie. W rezultacie może się okazać, że wielokrotnie prowadzone postępowanie może w poszczególnych państwach przynieść odmienne lub nawet

15 Szczegółowe statystyki znaleźć można w sprawozdaniu rocznym EPO za rok 2005, dostępnym pod adresem: <http://annual-report.european-patent-office.org/2005/index.en.php>.

16 Patrz także ocena wpływu europejskiego porozumienia w sprawie rozstrzygania sporów patentowych na spory sądowe w sprawach dotyczących patentów europejskich: http://www.european-patent-office.org/epo/epl/pdf/impact_assessment_2006_02_v1.pdf.

wzajemnie sprzeczne wyniki¹⁷. Pomimo niedawnej harmonizacji środków, procedur i środków prawnych w dziedzinie naruszeń praw własności intelektualnej, dokonanej na podstawie dyrektywy w sprawie egzekwowania praw¹⁸, w krajowych procedurach i praktykach nadal istnieją poważne różnice w kwestiach nieobjętych harmonizacją, takich jak zbieranie dowodów rzeczowych, przesłuchania poprzez zadawanie krzyżowych pytań, przesłuchania, rola ekspertów itp.

Zainteresowane podmioty zwracają uwagę zwłaszcza na różnice w zakresie kwalifikacji i doświadczenia sędziów krajowych. W niektórych krajach istnieje ograniczona liczba sądów zajmujących się wyłącznie sprawami patentowymi, podczas gdy w innych specjalizacja taka nie ma miejsca. Podczas konsultacji sugerowano, że istnienie takich różnic prowadzi do poszukiwania najkorzystniejszego miejsca do wniesienia sprawy patentowej, w którym dana strona może liczyć na korzystniejsze traktowanie niż gdzie indziej. Na wybór miejsca wniesienia sprawy znaczący wpływ mają różnice co do kosztów (patrz także punkt 2.2.2) i czasu postępowania.

Oznacza to, że zawarte w konwencji o patencie europejskim materialne prawo patentowe może być różnie stosowane i interpretowane w odniesieniu do tak istotnych kwestii jak przedmiot patentu i zakres ochrony zapewnianej przez patent europejski. Występują ponadto trudności w uzyskiwaniu transgranicznego nakazu sądowego. Najnowsze orzecznictwo Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości ogranicza możliwości sądów krajowych do podejmowania środków przeciw naruszeniom popełnianym przez większą liczbę spółek należących do tej samej grupy, ale posiadających siedzibę w różnych państwach członkowskich UE¹⁹.

Rozbieżne decyzje co do istoty spraw powodują brak pewności prawnej dla wszystkich uczestników postępowań w sprawach patentowych. Niepewność ta ma wpływ na istotne decyzje biznesowe dotyczące inwestycji oraz produkcji i wprowadzania na rynek opatentowanych produktów, które często muszą być podejmowane na podstawie złożonych szacunków co do prawdopodobnego wyniku szeregu spraw rozpatrywanych w różnych jurysdykcjach.

2.2.2. Krajowe systemy sądowego rozstrzygania sporów patentowych w UE: fakty, liczby i koszty

Statystyki dotyczące sporów patentowych

Przy próbie dokonania oceny aktywności w zakresie prowadzenia sporów patentowych w państwach członkowskich szczególna trudność polega na braku opublikowanych danych statystycznych, które umożliwiałyby porównanie. Na podstawie dostępnych informacji można jednak stwierdzić, że obecnie ponad 90 % sporów patentowych we Wspólnocie

17 Przykładem sprzecznych orzeczeń w sprawie tego samego patentu, wydanych przez sądy w różnych państwach należących do konwencji o patencie europejskim, jest sprawa Epilady. W wyniku odmiennych interpretacji wniosków patentowych, sądy w Niemczech, Holandii i Włoszech stwierdziły naruszenie patentu, a sądy w Zjednoczonym Królestwie i Austrii – nie. Odesłania i analiza tych spraw: patrz J. Pagenberg, 24 IIC 314-345 (1993).

18 Dyrektywa 2004/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie egzekwowania praw własności intelektualnej, Dz.U. L 195 z 2.6.2004 r., str. 16.

19 Sprawa C-4/03, Gesellschaft für Antriebstechnik mbH & Co. KG przeciw Lamellen und Kupplungsbau Beteiligungs KG; sprawa C-539/03, Roche Nederland BV i inni przeciwko Frederickowi Primusowi i Miltonowi Goldenbergowi, wyroki z dnia 13 lipca 2006 r. Zb.Orz. I-6509 i I-6535.

prowadzonych jest przed sądami zaledwie czterech państw członkowskich (Niemiec, Francji, Zjednoczonego Królestwa i Holandii). Z dostępnych danych za lata 2003-2006 wynika ponadto, że do sądów pierwszej instancji wpływa co roku średnio od 1500 do 2000 pozwów o naruszenie praw patentowych i o stwierdzenie unieważnienia, z czego 60 do 70 % dotyczy patentów europejskich. Na podstawie własnych badań Komisja szacuje, że w 20-25 % spraw od orzeczeń sądów patentowych pierwszej instancji składane jest odwołanie. Należy także zwrócić uwagę, że ponieważ wiele sądów krajowych rzadko ma do czynienia ze sprawami patentowymi, istnieje tendencja do tworzenia wyspecjalizowanych sądów w państwach członkowskich. Z dostępnych danych statystycznych wynika, że liczba spraw prawdopodobnie nie uzasadnia utworzenia dwóch systemów sądownictwa rozpatrujących sprawy o naruszenie i sprawy o stwierdzenie nieważności dotyczące patentów europejskich i wspólnotowych, zwłaszcza na szczeblu odwoławczym.

Koszty

Sądowe rozstrzyganie sporów patentowych wiąże się w UE z niepotrzebnie wysokimi kosztami dla wszystkich uczestników. Problem ten jest dotkliwy nie tyle dla wielkich firm, co dla MŚP i wynalazców indywidualnych, dla których koszty postępowania sądowego mogą okazać się wygórowane. Co gorsza, z przeprowadzonych w USA i w Europie badań wynika, że ryzyko uczestnictwa w sporze jest wyższe w przypadku MŚP²⁰. Potencjalne koszty postępowania sądowego mogą znacząco zwiększać ryzyko związane z patentowaniem wyników prac badawczo-rozwojowych, a tym samym także z innowacjami jako takimi. Z tego względu nasza strategia patentowa powinna uwzględniać obniżenie kosztów postępowania sądowego dla MŚP.

Koszty postępowania sądowego różnią się znacznie w zależności od rodzaju postępowania, złożoności sprawy, dziedziny techniki i wartości przedmiotu sporu. Koszty postępowania obejmują opłaty sądowe, honoraria prawników, rzeczników patentowych i rzeczoznawców, koszty związane z powoływaniem świadków i przeprowadzeniem badań technicznych oraz koszty związane z odwołaniami. W przypadku postępowań prowadzonych za granicą doliczyć należy koszty tłumaczeń. W związku z różnicami pomiędzy krajowymi systemami sądownictwa w Europie oraz z brakiem wiarygodnych danych dotyczących kosztów postępowania sądowego (zwłaszcza honorariów adwokackich) w większości krajów, bardzo trudno jest oszacować koszty prowadzenia sporu patentowego. Przedstawione w załączniku IV oszacowania kosztów powstały podczas prac nad europejskim porozumieniem w sprawie rozstrzygania sporów patentowych²¹, a ich uzupełnieniem jest niedawno opublikowane opracowanie Komisji na temat ubezpieczenia kosztów ochrony prawnej w sprawach patentowych²². Oszacowania oparte są na informacjach uzyskanych od podmiotów działających w branży i dotyczą państw członkowskich, w których obecnie prowadzonych

20 Gambardella et al., opracowanie: „What are patents actually worth? - the value of patents for today's economy and society” [*Ile naprawdę warte są patenty? Wartość patentów we współczesnej gospodarce i współczesnym społeczeństwie*], dostępne pod adresem: http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/docs/patent/studies/final_report_lot2_en.pdf (patrz strona 71 sprawozdania technicznego).

21 Dokument EPO WPL/11/05 Rev. 1 z 16.2.2006, załącznik I; http://www.european-patent-office.org/epo/epla/pdf/impact_assessment_2006_02_v1.pdf.

22 Patent Litigation Insurance – A Study for the European Commission on the feasibility of possible insurance schemes against patent litigation risks, Appendices to the Final Report, czerwiec 2006, CJA Consultants Ltd, European Policy Advisers, Britain and Brussels, załącznik 3: Cost of Litigation per Patent in Force in 2004 by Country, str. 47 et seq., http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/docs/patent/studies/pli_appendices_en.pdf.

jest najwięcej sporów patentowych. Dane różnią się znacznie w zależności od państwa członkowskiego.

W Niemczech łączne koszty ponoszone przez każdą ze stron sporu patentowego, przy średniej wartości przedmiotu sporu wynoszącej około 250 000 EUR, szacuje się na około 50 000 EUR w pierwszej instancji i 90 000 EUR w drugiej, zarówno w sprawach o unieważnienie patentu, jak i w sprawach o naruszenie praw patentowych. We Francji koszty przeciętnego sporu patentowego dotyczącego przedmiotu o zbliżonej wartości wynoszą od 50 000 do 200 000 EUR w pierwszej instancji i od 40 000 do 150 000 EUR w drugiej. W Holandii szacunkowe koszty przeciętnego sporu patentowego wynoszą od 60 000 do 200 000 EUR w pierwszej instancji i od 40 000 do 150 000 EUR w drugiej. W Zjednoczonym Królestwie²³ szacuje się, że koszty podobnej sprawy wynoszą od 150 000 EUR (w procedurze uproszczonej) do 1 500 000 EUR w pierwszej instancji i od 150 000 EUR do 1 000 000 EUR w drugiej. Oznacza to, że łączne koszty równoległego prowadzenia sporu sądowego w tych czterech państwach członkowskich wyniosłyby od 310 000 do 1 950 000 EUR w pierwszej instancji i od 320 000 do 1 390 000 EUR w drugiej.

Dla państw członkowskich, o których mowa powyżej, ocena potencjalnych korzyści finansowych wynikających z przyjęcia jednolitego systemu sądownictwa w sprawach patentowych może być oparta na kalkulacji kosztów związanych z wielokrotnym prowadzeniem sporu patentowego i postępowaniem sądowym w trzech z wymienionych jurysdykcji. Wynika to z faktu, że sprawy sądowe dotyczące patentów przyznanych w pakiecie rzadko prowadzone są w więcej niż trzech państwach członkowskich.

Z drugiej strony szacuje się, że łączne koszty postępowania przed wspólnym Europejskim Sądem Patentowym wyniosłyby od 97 000 EUR do 415 000 EUR w pierwszej instancji i od 83 000 EUR do 220 000 EUR w drugiej²⁴. W zależności od tego, które trzy z wymienionych czterech państw członkowskich weźmiemy pod uwagę, szacuje się, że koszty przeciętnej sprawy patentowej rozpatrywanej przez wspólne sądownictwo patentowe będą od 10 do 45 % niższe od kosztów dzisiejszych, równolegle prowadzonych postępowań w pierwszej instancji i od 11 do 43 % niższe w drugiej²⁵. Oszczędności mogą być jeszcze większe w przypadku dużych spraw patentowych, które rozpatrywane są głównie przez sądy Zjednoczonego Królestwa, gdzie koszty postępowania są najwyższe w Europie.

Wspólne sądownictwo powinno zatem przynieść znaczne oszczędności kosztów, pod warunkiem, że zostanie zorganizowane w sposób racjonalny ekonomicznie.

2.2.3. Perspektywy

Podczas konsultacji wyrażano silne poparcie dla idei stworzenia przystępnego finansowo patentu wspólnotowego oraz dobrych rozwiązań w zakresie rozstrzygania sporów prawnych, przy jednoczesnym doskonaleniu systemu rozstrzygania sporów obecnie funkcjonującego w

23 Koszty postępowania sądowego w sprawach patentowych są w Zjednoczonym Królestwie znacząco wyższe niż w Niemczech, Francji, Holandii i innych państwach członkowskich. Oprócz wyższych honorariów prawników i rzeczników patentowych jest to – zdaniem autorów powołanych wyżej opracowań – związane ze szczególnymi cechami systemu *common law*. Zaznacza się ponadto tendencja, zgodnie z którą duże spółki ponadnarodowe wolą wnosić ważne sprawy w Zjednoczonym Królestwie, natomiast MŚP wolą prowadzić spory dotyczące patentów europejskich w pozostałych trzech państwach członkowskich.

24 Patrz dokument przytoczony w przypisie 16, załącznik 2.

25 Szczegóły: patrz dokument EPO przytoczony w przypisie 16.

Europie. Linie tę poparł w październiku 2006 r. Parlament Europejski, który wezwał Komisję do zbadania wszystkich możliwości ulepszenia systemu przyznawania patentów i systemu rozstrzygania sporów patentowych w UE²⁶. Wymaga to współdziałania państw członkowskich i instytucji wspólnotowych.

Z prowadzonych ostatnio dyskusji z państwami członkowskimi wynika, że opinie co do najlepszego kierunku działania są podzielone. Do tej pory w rozmowach wysunięto dwie możliwości (przedstawione poniżej w punktach A i B). Żadna z nich nie wydaje się mieć szans na realizację, ponieważ dyskusja na ich temat doprowadziła jak dotąd do polaryzacji stanowisk państw członkowskich.

Jednocześnie nie kwestionuje się konieczności udoskonalenia obecnie funkcjonujących rozwiązań w zakresie rozstrzygania sporów. Wydaje się też, że w wyniku dyskusji w Radzie oraz konsultacji patentowych zaczyna zarysowywać się porozumienie co do szeregu zasad dotyczących przyszłego, ogólnounijnego systemu sądownictwa w sprawach patentowych (dalej zwanego „sądownictwem”). System sądownictwa powinien być sprawny i przystępny finansowo oraz powinien zapewniać maksimum pewności prawnej w sprawach o unieważnienie patentu i o naruszenie praw patentowych. Powinien także być łatwo dostępny dla użytkowników. Ponadnarodowy charakter sądownictwa w sprawach patentowych powinien znaleźć odzwierciedlenie w jego składzie oraz regulaminie.

Należy zatem w pierwszej kolejności podjąć działania na rzecz osiągnięcia w gronie państw członkowskich porozumienia co do wspomnianych celów i zasad ogólnych (patrz punkt C poniżej). Komisja zdaje sobie sprawę, że każde z trzech rozwiązań wiąże się z określonymi kwestiami prawnymi, które wymagałyby odpowiedniego rozwiązania. Ponadto ostateczny kształt ewentualnego kompromisu oraz jego szczegóły muszą być w pełni zgodne z prawem unijnym.

A – Europejskie porozumienie w sprawie rozstrzygania sporów patentowych

Projekt europejskiego porozumienia w sprawie rozstrzygania sporów patentowych (EPLA) ma na celu utworzenie jednolitego systemu sądownictwa w sprawach dotyczących patentu europejskiego. Od 1999 r. grupa robocza złożona z przedstawicieli państw należących do Europejskiej Organizacji Patentowej pracuje nad projektem europejskiego porozumienia w sprawie rozstrzygania sporów patentowych, w którym proponuje się utworzenie nowej organizacji międzynarodowej – Europejskiego Organu Sądownictwa Patentowego²⁷.

Zamiarem stron jest stworzenie ujednoliconego systemu rozstrzygania sporów w sprawach dotyczących patentów europejskich, do którego mogłyby przystąpić państwa będące stroną konwencji o patencie europejskim. W skład Europejskiego Organu Sądownictwa Patentowego wchodziłby Sąd Pierwszej Instancji, Sąd Apelacyjny i sekretariat. Sąd Pierwszej Instancji obejmowałby oddział centralny umiejscowiony w siedzibie Europejskiego Sądu Patentowego. W państwach będących stronami mogłyby być tworzone oddziały regionalne. Każde państwo będące stroną porozumienia w sprawie rozstrzygania sporów patentowych mogłoby wystąpić o utworzenie na jego terytorium oddziału regionalnego, zapewniającego

26 Rezolucja P6_TA(2006)0416 w sprawie przyszłej polityki patentowej w Europie: [http://www.europarl.europa.eu/registre/seance_pleniere/textes_adoptes/definitif/2006/10-12/0416/P6_TA\(2006\)0416_PL.pdf](http://www.europarl.europa.eu/registre/seance_pleniere/textes_adoptes/definitif/2006/10-12/0416/P6_TA(2006)0416_PL.pdf)

27 Więcej informacji na temat prac nad porozumieniem: <http://www.european-patent-office.org/epo/epla/index.htm>.

miejscową obecność organu pierwszej instancji Europejskiego Sądu Patentowego. W każdym kraju znajdować mogłyby się maksimum trzy sądy pierwszej instancji, a ich działalność finansowana byłaby głównie przez dane państwo. Od orzeczeń Sądu Pierwszej Instancji przysługiwałoby odwołanie do Sądu Apelacyjnego. Sekretariat Europejskiego Sądu Patentowego byłby odpowiedzialny za koordynację podziału pracy w sprawach przydzielonych oddziałom regionalnym.

Do kompetencji Europejskiego Sądu Patentowego należałoby rozpatrywanie spraw o naruszenie praw patentowych oraz wniosków i sprzeciwów w sprawie uchylenia patentu europejskiego. W składzie orzekającym znaleźliby się sędziowie posiadający odpowiednie kwalifikacje prawnicze i techniczne. Kompetencje Europejskiego Sądu Patentowego odpowiadałyby zasadniczo kompetencjom krajowego sądu patentowego na obszarze jurysdykcji krajowej. System językowy oparty byłby na systemie obowiązującym w Europejskiej Organizacji Patentowej (angielski, francuski, niemiecki).

Niektóre z państw członkowskich uważają, że prace nad porozumieniem w sprawie rozstrzygania sporów patentowych stanowią sposób na szybkie osiągnięcie postępów. Kraje te opowiadają się za aktywnym uczestnictwem Wspólnoty w tych pracach. Zaangażowanie Wspólnoty jest niezbędne, ponieważ porozumienie, będące traktatem międzynarodowym z udziałem krajów spoza UE będących stronami konwencji o patencie europejskim, dotyka przedmiotów, które już zostały uregulowane w prawie wspólnotowym (*aquis communautaire*)²⁸. Państwa członkowskie opowiadające się za pracami nad porozumieniem w sprawie rozstrzygania sporów patentowych pragnęłyby zatem, aby Komisja wystąpiła do Rady o wytyczne negocjacyjne umożliwiające Wspólnocie przystąpienie do negocjacji tego porozumienia.

Szereg państw członkowskich jest zdania, że tworzenie nowego sądownictwa równoległe do systemu sądownictwa wspólnotowego byłoby skomplikowane i obciążone ryzykiem powstania niekonsekwencji, a w przypadku utworzenia patentu wspólnotowego prowadziłyby do dublowania istniejących na terenie EU sądów patentowych.

B – Sądownictwo wspólnotowe dla spraw dotyczących patentów europejskich i wspólnotowych

Niektóre z państw członkowskich uważają, że zamiast tworzyć na podstawie porozumienia w sprawie rozstrzygania sporów patentowych sąd zajmujący się wyłącznie patentami europejskimi, lepiej byłoby stworzyć wspólną strukturę sądowniczą, która mogłaby rozpatrywać sprawy sporne dotyczące zarówno patentów europejskich, jak i w przyszłości patentów wspólnotowych. Proponują one stworzenie specjalnego sądownictwa wspólnotowego dla rozpatrywania sporów dotyczących patentów europejskich i wspólnotowych z wykorzystaniem rozwiązań przewidzianych w Traktacie WE.

Zdaniem zwolenników tej propozycji konieczne byłoby zawarcie umowy międzynarodowej z udziałem Wspólnoty, celem przekazania wspólnotowemu sądownictwu kompetencji w sprawach dotyczących patentów europejskich. Przyznanie takich kompetencji powinno zagwarantować przestrzeganie zasad porządku prawnego Wspólnoty w postępowaniach

28 Np. w dyrektywie 2004/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie egzekwowania praw własności intelektualnej oraz w rozporządzeniu Rady (WE) nr 44/2001 z dnia 22 grudnia 2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (rozporządzenie brukselskie I), Dz.U. L 12 z 16.1.2001, str. 1.

dotyczących ważności i naruszeń patentów europejskich oraz – w przyszłości – patentów wspólnotowych.

Ponadto na podstawie art. 225a Traktatu WE utworzona zostałaby specjalna izba sądowa do rozpatrywania spraw patentowych. Obejmowałaby ona umiejscowione w państwach członkowskich sądy pierwszej instancji, w których zasiadaliby wyspecjalizowani sędziowie, a od jej orzeczeń przysługiwałoby odwołanie do Sądu Pierwszej Instancji Wspólnot Europejskich. Obowiązywałyby jednolity regulamin, a wspólnotowi sędziowie mieliby obowiązek stosować nie tylko prawo wspólnotowe, lecz także odpowiednie postanowienia konwencji o patencie europejskim.

Szereg państw członkowskich, wspieranych przez niektóre zainteresowane podmioty, wydaje się uważać, że ogólnounijny sąd patentowy utworzony w ramach prawa wspólnotowego nie sprawdziłby się w praktyce. Wyrażane są obawy, że procedury okazałyby się niesprawne i nieodpowiednie, oraz wątpliwości, czy możliwe byłoby mianowanie sędziów posiadających wykształcenie techniczne, ale niepełne kwalifikacje prawnicze.

C – Kompromis proponowany przez Komisję

Zdaniem Komisji najważniejsza różnica pomiędzy wariantami A i B polega na tym, że wariant EPLA opracowany jest bez uwzględnienia kontekstu wspólnotowego, a aktualny projekt porozumienia EPLA obejmuje tylko spory dotyczące patentu europejskiego. Oznaczałoby to konieczność stworzenia oddzielnego sądownictwa dla spraw dotyczących przyszłego patentu wspólnotowego.

Komisja uważa, że możliwe jest osiągnięcie porozumienia stanowiącego kompromis, łączący w sobie cechy wariantu EPLA i pierwotnie proponowanej przez Komisję koncepcji sądownictwa wspólnotowego. Utworzenie patentu wspólnotowego nie powinno być zagrożone. Nie wolno też dopuścić do powstania w Europie dwóch konkurujących ze sobą systemów sądownictwa w sprawach patentowych. Kierunek działania mógłby zatem polegać na rozważeniu stworzenia jednego systemu sądownictwa inspirowanego zasadami, na których opiera się rysujący się kompromis, z uwzględnieniem obaw i zastrzeżeń wyrażanych przez państwa członkowskie i zainteresowane podmioty.

Cel ten osiągnąć można poprzez utworzenie jednolitego i wyspecjalizowanego sądownictwa patentowego właściwego do rozpatrywania sporów dotyczących patentów europejskich i – w przyszłości – patentów wspólnotowych. System taki mógłby być silnie zainspirowany modelem EPLA, zwłaszcza co do specyfiki postępowania spornego w sprawach patentowych, ale powinien umożliwiać bezproblemową integrację z systemem sądowniczym Wspólnoty.

Sądownictwo patentowe powinno być odpowiednio łatwo dostępne dla stron i mieć dostatecznie bliski ogląd istotnych okoliczności sprawy. Powinno obejmować ograniczoną liczbę izb pierwszej instancji oraz w pełni scentralizowany sąd apelacyjny, gwarantujący jednolitość wykładni. Izby sądowe, które mogłyby korzystać z istniejących struktur krajowych, powinny stanowić integralną część jednolitego systemu sądownictwa. W ramach takiego jednolitego, choć wielonarodowego systemu rozstrzygania sporów, przydziałem spraw zajmowałby się sekretariat sądu na podstawie jasno zdefiniowanych i przejrzystych zasad. Zasady te mogłyby być oparte na I rozporządzeniu brukselskim i na innych obowiązujących przepisach prawa wspólnotowego.

Właściwość sądownictwa patentowego obejmowałaby sprawy o naruszenie praw patentowych i o stwierdzenie ważności patentu, a także związane z nimi skargi, np. roszczenia o odszkodowanie, i postępowania szczególnie stosownie do potrzeb zainteresowanych podmiotów.

Sąd apelacyjny i izby pierwszej instancji powinny działać na podstawie wspólnego regulaminu proceduralnego, opartego na sprawdzonych rozwiązaniach funkcjonujących w państwach członkowskich, z wykorzystaniem wiedzy i doświadczenia specjalistycznych sądów patentowych w państwach UE, np. w zakresie postępowania dowodowego, procedury ustnej i pisemnej, postępowania nakazowego i zarządzania sprawami. W tym kontekście użyteczne są obecnie prowadzone prace nad projektem porozumienia EPLA.

Sędziowie zasiadający w sądach patentowych powinni posiadać kwalifikacje zarówno prawnicze, jak i techniczne, powinni korzystać z pełnej niezawisłości sędziowskiej i nie mogą przyjmować żadnych instrukcji zewnętrznych.

Sądownictwo patentowe musi ponadto uznawać rolę Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości jako ostatecznego arbitra w dziedzinie prawa unijnego, w tym w kwestiach dotyczących wspólnotowego dorobku prawnego i ważności przyszłych patentów wspólnotowych.

Komisja uważa, że przy odpowiedniej woli politycznej możliwe będzie przezwycięzenie obecnych rozbieżności między państwami członkowskimi i stworzenie odpowiedniej struktury jednolitego, zintegrowanego, ogólnounijnego systemu sądownictwa patentowego.

3. DZIAŁANIA POMOCNICZE NA RZECZ ULEPSZENIA SYSTEMU PATENTOWEGO

Wysokiej jakości prawo jest koniecznym lecz nie wystarczającym warunkiem dobrego funkcjonowania systemu patentowego. Niezależnie od znaczenia jakości podkreślanego w przeprowadzonych w 2006 r. konsultacjach patentowych, należy dążyć do poprawy w zakresie korzystania przez przedsiębiorstwa ze swoich praw i ich egzekwowania. Podczas konsultacji podniesiono także kilka kwestii, gdzie oprócz inicjatyw legislacyjnych konieczne jest podjęcie skoordynowanych działań pozalegisłacyjnych bądź ich intensyfikacja celem uzyskania postępów w realizacji strategii lizbońskiej.

Wiele przedsiębiorstw często jeszcze nie w pełni korzysta z istniejących możliwości ochrony swojej własności intelektualnej, co może stanowić przeszkodę na drodze do zbudowania gospodarki opartej na wiedzy. MŚP i uniwersytety często nie wiedzą, w jaki sposób najlepiej korzystać ze swoich praw patentowych w celu ochrony swoich wynalazków i ich eksploatacji. W związku z tym istotne znaczenie mają środki wspierające korzystanie z praw własności intelektualnej, w tym z patentów, a także możliwość przystępnego finansowo i skutecznego egzekwowania tych praw. Tylko pod tymi warunkami system praw własności intelektualnej zapewni ochronę niezbędną do optymalizacji nakładów na innowacje. Szereg przedstawionych poniżej działań pomocniczych omówiono bardziej szczegółowo w niedawno opublikowanym komunikacie Komisji na temat strategii w zakresie innowacji²⁹. Zostaną one

29 Komunikat Komisji do Rady, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Komitetu Gospodarczo-Społecznego i Komitetu Regionów - Wykorzystanie wiedzy w praktyce: Szeroko zakrojona strategia innowacyjna dla UE, COM(2006) 502.

poruszone również w planowanym komunikacie dotyczącym strategii w zakresie praw własności intelektualnej.

3.1. JAKOŚĆ, KOSZTY ORAZ SPRAWNOŚĆ SYSTEMU PATENTOWEGO

Powszechnie uważa się wprawdzie, że jakość patentów europejskich jest wysoka w porównaniu z innymi regionami świata, jednak uczestnicy konsultacji z 2006 r. podkreślali znaczenie rygorystycznego badania, poszukiwania wcześniej znanych rozwiązań opartych na tej samej idei oraz ścisłego stosowania kryteriów zdolności patentowej. Wyrażano jednak obawy, że w następstwie szybkiego wzrostu popytu na patenty coraz częściej dochodzić może przyznawania patentów niskiej jakości. Jest to jedna z przyczyn mogących prowadzić do pojawienia się w Europie „gąszczy patentowych”³⁰ i „trolli patentowych”³¹. Wysokiej jakości system patentowy UE stanowi istotne narzędzie zapobiegania takiemu utrudnianiu innowacji i eliminowania destrukcyjnych zachowań w Europie.

Zajmując się kwestią jakości należy jednocześnie dążyć do rozwiązania kwestii kosztów i czasu oczekiwania na przyznanie patentu. Jeśli chodzi o koszty, to niezbędne jest znaczne zmniejszenie różnicy w porównaniu z Japonią i USA, zwłaszcza dla MSP. Co do czasu oczekiwania, za cel należy przyjąć skrócenie do trzech lat przeciętnego czasu wydania decyzji o przyznaniu lub odmowie patentu europejskiego, zgodnie z ustaleniami dokonanymi w 1999 r. na konferencji międzyrządowej w Paryżu w gronie państw należących do konwencji o patencie europejskim³². Sprawne przyznawanie zbadanych praw jest szczególnie istotne, jeśli weźmiemy pod uwagę, że popyt na patenty stale rośnie. Dla przykładu, według danych EPO, w latach 2004-2005 liczba złożonych wniosków patentowych wzrosła o 7,2 % do niemal 193 000³³, a w 2006 r. na mocy Traktatu o współpracy patentowej przyjęto rekordową liczbę 145 000 wniosków, co stanowi wzrost o 6,4 % w porównaniu z rokiem poprzednim³⁴. Utrzymanie się podobnego tempa wzrostu w nadchodzących latach doprowadziłoby do podwojenia się łącznej liczby wniosków w okresie około 10 lat.

W sytuacji rosnącego popytu na patenty, coraz większego obciążenia urzędów rozpatrujących wnioski oraz ciągłego postępu techniki istotna jest współpraca europejskich urzędów patentowych, np. w zakresie wzajemnego wykorzystania wyników badań, a także dążenie przez nie do utrzymania wysokiej jakości przyznawanych patentów. W związku z tym Komisja z zadowoleniem wita najnowsze inicjatywy na rzecz poprawy jakości, takie jak norma dotycząca europejskiego systemu zarządzania jakością opracowana przez grupę

30 Pojęcie gąszczy patentowej odnosi się do potencjalnego problemu, gdy wobec dużej liczby patentów niezbędnych do wytwarzania jakiegoś produktu następuje spowolnienie innowacji w danej dziedzinie ze względu na obawy przed komplikacjami i pozwami o naruszenie praw patentowych.

31 Jest to nowy sposób zarabiania na patentach. „Troll patentowy” jest to właściciel patentu (często inwestor tanio kupujący patenty od upadłych spółek), który wykorzystuje posiadane prawa aby grozić przedsiębiorstwom pozwami o naruszenie praw patentowych i nakazami sądowymi, zmuszając je do zawierania ugód finansowych w celu uniknięcia kosztownego postępowania sądowego. Tego rodzaju groźby mogą potencjalnie mieć wpływ na całą branżę.

32 Sprawozdanie z konferencji międzyrządowej państw należących do Europejskiej Organizacji Patentowej na temat reformy systemu patentowego w Europie, Paryż 24-25 czerwca 1999 r., [1999] OJEPO 545, publikacja dostępna pod adresem: http://www.european-patent-office.org/epo/pubs/oj_index_e.htm.

33 Sprawozdanie roczne EPO za rok 2005, dostępne pod adresem: <http://annual-report.european-patent-office.org/2005/review/index.en.php>.

34 Strony internetowe WIPO pod adresem: http://www.wipo.int/edocs/prdocs/en/2007/wipo_pr_2007_476.html.

roboczą powołaną przez Radę Administracyjną EPO, która stanowi znakomity sposób na utrzymanie wysokiej jakości praw patentowych i rozwiązywanie kwestii problematycznych.

3.2. SZCZEGÓLNE WSPARCIE DLA MŚP

Istnieją oznaki świadczące o tym, że MŚP często rezygnują ze zgłaszania patentów i korzystania z innych form praw własności intelektualnej ze względu na brak dostępu do dobrego doradztwa³⁵ albo z powodu wysokich kosztów uzyskania patentu. Niezwykle istotne jest, aby MŚP posiadały odpowiednią wiedzę, umożliwiającą im podejmowanie świadomych decyzji o wyborze opatentowania lub innej formy ochrony praw własności intelektualnej.

Strategia patentowa dla Europy musi zatem uwzględniać działania uświadamiające, w ramach których zwracać się będzie uwagę na związane z systemem patentowym korzyści, zwłaszcza dla MŚP. Zgodnie z komunikatem w sprawie badań naukowych i innowacji³⁶ Komisja wspierać będzie korzystanie z praw własności intelektualnej, podejmując wraz z zainteresowanym podmiotami próbę określenia działań, które najlepiej służyłyby interesom MŚP. Jest to kwestia lepszego wykorzystania istniejących sposobów wsparcia, lecz także stworzenia nowych, które będą lepiej uwzględniać faktyczne potrzeby MŚP. W ramach inicjatywy PRO INNO Europe Komisja rozpoczęła właśnie realizację projektu mającego na celu upowszechnianie wśród MŚP wiedzy na różne tematy, ze szczególnym uwzględnieniem patentów. Komisja ogłasza także zaproszenie do składania w ramach programu ramowego na rzecz konkurencyjności i innowacji wniosków dotyczących realizacji trzyletniego projektu na rzecz propagowania wiedzy na temat praw własności intelektualnej oraz ich egzekwowania, mającego na celu znaczące podniesienie świadomości i wiedzy w zakresie kwestii związanych z prawami własności intelektualnej wśród MŚP, prowadzące do poprawy w dziedzinie rejestrowania i egzekwowania praw oraz do walki ze zjawiskiem podrabiania. Jeśli chodzi o koszty, to największy postęp można oczywiście osiągnąć w następstwie przyjęcia patentu wspólnotowego³⁷.

3.3. TRANSFER WIEDZY

Powszechnie uważa się, że Europa pozostaje w tyle pod względem transferu wiedzy i że powinna nadrobić zaległości w tej dziedzinie. Poprawa potrzebna jest zwłaszcza w zakresie międzynarodowego transferu technologii pomiędzy przedsiębiorstwami w różnych krajach Europy oraz transferu wiedzy³⁸ pomiędzy istniejącymi w UE publicznymi placówkami badawczymi³⁹ (np. uniwersytetami) a przemysłem.

35 Najbardziej kompletne dane dotyczące korzystania z praw własności intelektualnej przez MŚP pochodzą ze wspólnotowych badań dotyczących innowacji (Community Innovation Survey – CIS). Z informacji zebranych podczas czwartej edycji tych badań, obejmującej lata 2002-2004, wynika, że MŚP wciąż rzadziej korzystają z formalnych i nieformalnych środków ochrony własności intelektualnej niż duże przedsiębiorstwa.

36 Realizacja wspólnotowego programu lizbońskiego: Badania naukowe i innowacje jako inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia: wspólna koncepcja, COM(2005) 488 wersja ostateczna.

37 Należy także zwrócić uwagę, że USA, Japonia i Korea przyjęły przepisy prawne zmniejszające o połowę koszty związane z uzyskaniem patentu ponoszone przez MŚP, w porównaniu z dużymi przedsiębiorstwami.

38 Badania na zlecenie, badania realizowane w ramach współpracy, licencjonowanie, łączenie zasobów, publikacje i wymiana zdolnych naukowców między sektorem publicznym i prywatnym.

39 Publiczne placówki badawcze odpowiadają za około 1/3 działalności badawczo-rozwojowej w Europie. Przed rozszerzeniem z 2004 r. 80 % nakładów publicznych na prace badawczo-rozwojowe trafiało do 1500 uniwersytetów w państwach członkowskich (patrz: Komisja Europejska (2001), „Benchmarking

Komisja przedstawiła komunikat w sprawie poprawy transferu wiedzy między publicznymi instytucjami badawczymi a przemysłem w całej Europie⁴⁰, wraz z (dobrowolnymi) wytycznymi dotyczącymi sprawdzonych rozwiązań. Komunikat przyczyni się do usunięcia istniejących przeszkód administracyjnych i zapewni wskazówki dotyczące sposobów optymalnego powiązania kwestii własności i eksploatacji wyników prac badawczo-rozwojowych oraz związanych z nimi praw własności intelektualnej z podstawowymi celami publicznych instytucji badawczych. W szczególności proponuje się w nim zintensyfikowanie interakcji pracowników naukowych sektora publicznego z przemysłem oraz poprawę jakości usług transferu wiedzy w Europie.

3.4. EGZEKOWANIE PRAW PATENTOWYCH

Odpowiednie ramy prawne i zachęty do korzystania z patentów muszą być uzupełnione przystępnym finansowo i skutecznym systemem egzekucji. Posiadacze praw często nie dysponują wystarczającymi środkami prawnymi i finansowymi do ich egzekwowania wobec rzekomych naruszeń. W warunkach gospodarki globalnej decydujące znaczenie ma możliwość skutecznego egzekwowania przez przedsiębiorstwa europejskie swoich praw poza terytorium Europy. Z drugiej strony zwłaszcza MŚP mają trudności z kontynuowaniem swojej działalności w przypadku niesłusznego oskarżenia o naruszenie praw patentowych ze strony dużych przedsiębiorstw i poszukują łatwiejszych i tańszych sposobów obrony przed takimi oskarżeniami.

3.4.1. Alternatywne metody rozstrzygania sporów

W przypadku transgranicznych sporów patentowych tradycyjne sprawy sądowe wiążą się z koniecznością prowadzenia wielu postępowań w wielu jurysdykcjach, niosąc z sobą ryzyko długotrwałego postępowania, niespójnych wyników i wysokich kosztów. Proponowane powyżej ogólnounijne sądownictwo patentowe przyczyniłoby się do znaczącej poprawy sytuacji w Europie pod każdym z wymienionych względów.

Strony, a zwłaszcza MŚP, nieustannie poszukują alternatywnych, tańszych i skuteczniejszych sposobów rozstrzygania swoich sporów dotyczących patentów i innych praw własności intelektualnej. W związku z tym na płaszczyźnie krajowej i międzynarodowej podejmowane są starania na rzecz stworzenia alternatywnych metod rozstrzygania sporów i zachęcania, o ile nie zobowiązania, stron do uczestnictwa w mediacji bądź w postępowaniu pojednawczym lub arbitrażowym przed wystąpieniem na drogę sądową.

W odpowiedziach nadesłanych w ramach przeprowadzonych w 2006 r. konsultacji patentowych wielu respondentów, zwłaszcza z grupy MŚP, podnosiło kwestię wprowadzenia w przyszłości alternatywnych metod rozstrzygania sporów do europejskiego systemu patentowego. Propozycje dotyczyły szeregu rozwiązań, poczynając od wykorzystania

Industry-Science Relations – The Role of Framework conditions” [*Analiza porównawcza stosunków między przemysłem a światem nauki – rola warunków ramowych*], sprawozdanie końcowe, Wiedeń-Mannheim, oraz Mark O. Sellenthin, „Who should own University Research – An exploratory study of the impact of patent rights regimes in Sweden and Germany on the incentives to patent research results” [*Do kogo powinny należeć wyniki badań naukowych? Analiza wpływu systemów patentowych Szwecji i Niemiec na motywację do patentowania wyników badań*], czerwiec 2004).

40 Komunikat Komisji do Rady, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Komitetu Gospodarczo-Społecznego i Komitetu Regionów – Poprawa transferu wiedzy między instytucjami badawczymi a przemysłem w całej Europie: przyjęcie otwartego modelu innowacyjności, COM(2007) 182.

istniejących systemów, takich jak Centrum Arbitrażu i Mediacji Światowej Organizacji Własności Intelektualnej, aż po utworzenie przez Wspólnotę własnego, alternatywnego systemu rozstrzygania sporów.

Wprawdzie Komisja już w październiku 2004 r. przedstawiła wniosek dotyczący dyrektywy w sprawie niektórych aspektów mediacji w sprawach cywilnych i handlowych⁴¹, jednak zamierza przeprowadzić dalszą analizę przydatności i wartości dodanej alternatywnych systemów rozstrzygania sporów w dziedzinie praw własności intelektualnej, zwłaszcza w sprawach patentowych. Analiza ta koncentrować się będzie na możliwych oszczędnościach czasu i kosztów wynikających z alternatywnych metod rozstrzygania sporów, z uwzględnieniem szczególnych cech sporów dotyczących własności intelektualnej, w tym sporów patentowych.

3.4.2. Ubezpieczenie kosztów ochrony prawnej w sprawach patentowych

Jednym z możliwych sposobów zapewnienia MŚP dostępu do odpowiedniej obrony w sprawach patentowych byłoby ubezpieczenie kosztów ochrony prawnej w takich sprawach. Dotychczasowe próby oferowania takich ubezpieczeń przez sektor prywatny rzadko kończyły się powodzeniem.

W 2001 r. służby Komisji zamówiły opracowanie dotyczące ubezpieczenia kosztów ochrony prawnej w sprawach patentowych, a w czerwcu 2006 r. opublikowane zostało opracowanie stanowiące jego kontynuację. Publiczne konsultacje na temat najnowszego opracowania zakończyły się z dniem 31 grudnia 2006 r. Zebrano 28 odpowiedzi, które są obecnie analizowane. Jednak już teraz można wyciągnąć wniosek, że ogólnie reakcje zainteresowanych na zaproponowany w opracowaniu obowiązkowy system są sceptyczne.

3.4.3. Aspekty międzynarodowe

Egzekwowanie praw własności intelektualnej stanowi poważny problem na szczeblu międzynarodowym. Wstępne wyniki szeroko zakrojonego studium wykonanego przez OECD dowodzą, że wartość obrotu handlowego towarami podrabianymi i pirackimi wyniosła w 2004 r. 140 mld EUR⁴². Dokonano już wprawdzie wiele na rzecz podniesienia standardów międzynarodowych do poziomu obowiązujących w UE, jednak Komisja będzie nadal koncentrować się na priorytetowych działaniach na rzecz ochrony posiadaczy praw, w tym praw patentowych, na terytoriach poza UE.

Sprawujące obecnie przewodnictwo grupy najbardziej uprzemysłowionych państw świata (G8) Niemcy zaproponowały ostatnio przyjęcie trójkierunkowej koncepcji poprawy egzekwowania praw własności intelektualnej na szczeblu globalnym. Polega ona na kontynuowaniu i – w miarę możliwości – sfinalizowaniu w 2007 r. realizacji podpisanej w dniu 16 lipca 2006 r. w Sankt Petersburgu deklaracji w sprawie zwalczania piractwa praw własności intelektualnej i podrabiania towarów⁴³, przy udziale środowisk biznesowych w krajach G8 w działaniach na rzecz egzekwowania praw i przy zaangażowaniu grupy O5,

41 COM(2004) 718 wersja ostateczna z 22.10.2004.

42 Sprawozdanie zastępcy dyrektora ds. nauki, techniki i przemysłu, Johna Drydena, przedstawione na trzecim światowym kongresie na temat zwalczania podrabiania towarów i piractwa, Genewa, 30 stycznia 2007 r. W sprawozdaniu podano kwotę 176 mld USD.

43 Deklaracja w sprawie piractwa praw własności intelektualnej i podrabiania towarów, dostępna pod adresem: <http://en.g8russia.ru/docs/15.html>.

skupiającej kraje szybko rozwijające się (Brazylia, Chiny, Indie, Meksyk i Republika Południowej Afryki), w „konstruktywny dialog” na planowanym szczycie w Heiligendamm.

Ponadto obecna prezydencja UE za jeden z najważniejszych priorytetów przyjęła stosunki transatlantyckie. Nowa inicjatywa Transatlantyckiego Partnerstwa Gospodarczego obejmuje między innymi kwestię ochrony praw własności intelektualnej i oparta jest na dotychczasowych inicjatywach, takich jak szczyt UE-USA, który odbył się w Wiedniu w czerwcu 2006 r., na którym UE i USA ogłosiły strategię działań na rzecz zwalczania piractwa i podrabiania towarów w krajach trzecich.

Komisja podziela pogląd, że istnieje potrzeba zacieśnienia prowadzonego z międzynarodowymi partnerami Wspólnoty dialogu w dziedzinie regulacji prawnych i innych zagadnień, w tym skoordynowanych działań na rzecz ochrony własności intelektualnej. Konieczne jest wzmocnienie ochrony praw własności intelektualnej i nasilenie walki z piractwem i podrabianiem towarów na szczeblu międzynarodowym.

4. PODSUMOWANIE

Komisja jest przekonana, że ulepszenie systemu patentowego ma zasadnicze znaczenie dla zrealizowania potencjału innowacji w Europie. W związku z tym Komisja w niniejszym komunikacie przedstawia swoje propozycje na temat kierunku dalszych działań w zakresie reformy systemu patentowego w Europie i proponuje działania pomocnicze. Celem niniejszego komunikatu jest ożywienie dyskusji na temat systemu patentowego w Europie w taki sposób, aby zachęcić państwa członkowskie do współpracy na rzecz osiągnięcia porozumienia i rzeczywistego postępu w tej kwestii. Wprowadzenie w życie patentu wspólnotowego przy jednoczesnym zreformowaniu obecnie istniejącego, rozdrobnionego systemu sądowego rozstrzygania sporów patentowych przyczyniłoby się do znacznej poprawy dostępności systemu patentowego i przyniosłoby oszczędności wszystkim jego użytkownikom. Jednocześnie działania pomocnicze na rzecz utrzymania i – w razie potrzeby – poprawy jakości i sprawności funkcjonowania obecnego systemu, wraz z celowymi środkami na rzecz poprawy jego dostępności dla MŚP, powinny doprowadzić do tego, aby europejski system patentowy odgrywał właściwą rolę jako czynnik napędowy innowacji i konkurencyjności w Europie. UE musi także aktywnie współpracować ze swymi partnerami na arenie międzynarodowej celem zwiększenia świadomości kwestii praw własności intelektualnej oraz należytego i wyważonego ich egzekwowania. Przedstawiając państwom członkowskim punkt wyjścia do uzgodnienia konkretnych działań, Komisja dąży do zapewnienia solidnych podstaw postępu reformy systemu patentowego w innych dziedzinach, zwłaszcza w zakresie patentu wspólnotowego i systemu rozstrzygania sporów patentowych.

We współpracy z Radą i Parlamentem Komisja będzie dążyć do osiągnięcia porozumienia w sprawie kierunku dalszych działań. Po osiągnięciu porozumienia ogólnego Komisja podejmie niezbędne kroki celem realizacji uzgodnionej strategii i przedstawi odpowiednie propozycje.

ZAŁĄCZNIK I

Struktura kosztów związanych ze złożeniem bezpośrednich wniosków patentowych i z ochroną wynalazków (2003)

	EPO-3 ¹	EPO-13 ²	USPTO	JPO
Założenia	EUR	EUR	USD	JPY
Rodzaj przedsiębiorstwa	wszystkie	wszystkie	duże	wszystkie
Średnia liczba zastrzeżeń	18	18	23	7
Czas oczekiwania na przyznanie patentu (mies.)	44	44	27	31
Liczba krajów, na które obowiązuje ochrona	3	13	1	1
Liczba tłumaczeń ³	2	8	0	0
Oplaty proceduralne				
Złożenie wniosku	160	160	225	16000
Poszukiwania	690	690	375	
Wskazanie krajów (75 za kraj, maks. 7 krajów)	225	525		
3. rok obowiązywania	380	380		
4. rok obowiązywania	405	405		
Badanie	1 430	1 430	150	168 600
Przyznanie	715	715	1 300	
Podatek od zastrzeżenia ⁴	320	320	54	28 000
Koszty administracyjne	250	250	300	
Koszty tłumaczeń ⁵	3 400	13 600		
Koszty zatwierdzenia	95	1 700		
RAZEM koszty proceduralne	8 070	20 175	2 404	212 600
	EUR	EUR	EUR	EUR
Koszty proceduralne bez tłumaczeń	4 670	6 575	1 856	1 541
Koszty proceduralne z tłumaczeniami	8 070	20 175	1 856	1 541
Koszty usług zewnętrznych⁷				
	12 500	19 500	8 000	4 000

Po przyznaniu patentu				
Koszty ochrony przez 10 lat (opłaty)	2 975	16 597	2 269	2 193
Koszty ochrony przez 20 lat (opłaty)	22 658	89 508	4 701	11 800
RAZEM procedura przyznawania patentu⁶	20 570	39 675	9 856	5 541
RAZEM w okresie 10 lat	23 545	56 272	12 125	7 734
RAZEM w okresie 20 lat	43 228	129 183	14 556	17 341

Źródło: Van Pottelsberghe and François (patrz przypis 7).

1. Trzy najczęściej wskazywane państwa należące do konwencji o patencie europejskim: Niemcy, Zjednoczone Królestwo i Francja.

2. Trzydzieście krajów wskazywanych dla celów ochrony w ponad 60 % wniosków patentowych (według sprawozdania rocznego EPO za rok 2003): Niemcy, Zjednoczone Królestwo, Francja, Włochy, Hiszpania, Holandia, Szwecja, Szwajcaria, Belgia, Austria, Dania, Finlandia i Irlandia.

3. Dla zapewnienia skutecznej ochrony w 13 krajach potrzeba tylko 8 tłumaczeń, ponieważ w niektórych krajach przyjmowane są wnioski w języku angielskim lub obowiązuje ten sam język, co w innych krajach (Holandia, Belgia, Szwajcaria).

4. Koszt jednostkowy zastrzeżenia wynosi: 40 EUR w przypadku wniosków patentowych do EPO zawierających więcej niż 10 zastrzeżeń; 18 USD w przypadku wniosków patentowych do USPTO zawierających więcej niż 20 zastrzeżeń; 4000 JPY w przypadku zastrzeżeń zawartych we wniosku patentowym do JPO.

5. Przyjmuje się, że koszty tłumaczeń wynoszą 1700 EUR dla każdego języka. Kwota ta obejmuje tłumaczenie jak i pośrednictwo rzecznika.

6. Przedstawione oszacowanie kosztów dla EPO dotyczy kosztów związanych z tzw. wnioskiem bezpośrednim (wnioskiem patentowym składanym bezpośrednio w EPO). Koszty te należy uważać za dolną granicę dla typowego patentu, ponieważ nie obejmują one kosztów związanych z krajowymi wnioskami priorytetowymi (od państwa członkowskiego EPC lub z zagranicy) ani z wnioskami PCT.

7. Brak porównania kosztów usług zewnętrznych w USA, Japonii i Europie. W badaniu przeprowadzonym przez Roland Berger w 2005 r. (patrz przypis 44) przedstawiono wiarygodne oszacowanie dla wniosków do EPO (patrz tabela A1 w załączniku). Za podstawę założenia przyjęto 8000 EUR za jeden patent i 1500 EUR za każdy wskazany kraj (dla EPO). Ze względu na znacznie mniejszą objętość wniosków patentowych składanych w JPO (7 zastrzeżeń wobec 18), przyjęto połowę kosztów bazowych, tj. 4000 EUR.

ZAŁĄCZNIK II

MODELE KOSZTÓW TŁUMACZEŃ

Model	Koszty tłumaczeń	
	Koszty dla jednego patentu ⁴⁴ (w euro)	Procent w porównaniu z obecnymi kosztami tłumaczeń PE
Patent europejski (zgodnie z obecnym systemem dla przeciętnego PE)	12448 ⁴⁵	100 %
Patent europejski (zgodnie z porozumieniem londyńskim dla przeciętnego PE) ⁴⁶	8800 ⁴⁷ (wniosek w DE lub FR)	71 %
	8800 ⁴⁸ (wniosek w EN)	71 %
Patent wspólnotowy (zgodnie ze wspólną koncepcją polityczną z marca 2003 r.) ⁴⁹	7140 ⁵⁰	57 %

44 W obliczeniach założono, że przeciętny patent zawiera 16 stron opisu i 4 strony zastrzeżeń, a koszt tłumaczenia wynosi 76 EUR za stronę opisu i 85 EUR za stronę zastrzeżeń (według danych aktualnych w chwili przyjęcia wspólnej koncepcji politycznej w marcu 2003 r.; opracowanie EPO z sierpnia 2005 r. przygotowane przez Roland Berger Market Research, dostępne pod adresem: http://www.european-patent-office.org/epo/new/cost_analysis_2005_study_en.pdf, patrz str. 141-150). Założono przy tym, że w przeciętnym patencie europejskim wskazano 13 państw (państwa wskazywane w większości wniosków o patent europejski): DE (wskazywane w 98 % PE), FR (93 %), UK (92 %), IT (76 %), ES (61 %), NL (59 %), SE (57 %), CH (55 %), BE (54 %), AT (53 %), DK (51 %), IE oraz FIN (50 %), przy czym dla NL, SE i DK na mocy porozumienia londyńskiego wybrano angielski jako język preferowany. Patent europejski na wszystkie państwa członkowskie UE wymagałby przetłumaczenia na 21 języków, co kosztowałoby 32676 EUR.

45 4 strony zastrzeżeń x 85 EUR x 8 języków (2 z 3 języków EPO + IT, ES, NL, SV, DA, FI) + 16 stron opisu x 76 EUR x 8 języków.

46 Ponieważ IT, ES, BE, AT i FI nie są sygnatariuszami porozumienia londyńskiego, w ich przypadku niezbędne byłoby pełne tłumaczenie. W przypadku NL, SE i DK założono, że na mocy porozumienia londyńskiego wybrano angielski jako język preferowany.

47 4 strony zastrzeżeń x 85 EUR x 8 języków + 16 stron opisu x 76 EUR x 5 języków (IT, ES, FI, EN, FR lub DE).

48 4 strony zastrzeżeń x 85 EUR x 8 języków + 16 stron opisu x 76 EUR x 5 języków (IT, ES, FI, FR, FR, DE).

49 Od 1 stycznia 2007 r. patent wspólnotowy obejmowałby 27 państw członkowskich. Zastrzeżenia dostępne byłyby we wszystkich językach oficjalnych Wspólnoty (z wyjątkiem irlandzkiego w okresie przejściowym). W związku z tym każdy patent wspólnotowy wymagałby przetłumaczenia zastrzeżeń na 21 języków.

50 4 strony zastrzeżeń x 85 EUR x 21 języków.

Patent wspólnotowy (propozycja Komisji: tłumaczenie zastrzeżeń na pozostałe dwa języki EPO)	680 ⁵¹	5 %
---	-------------------	-----

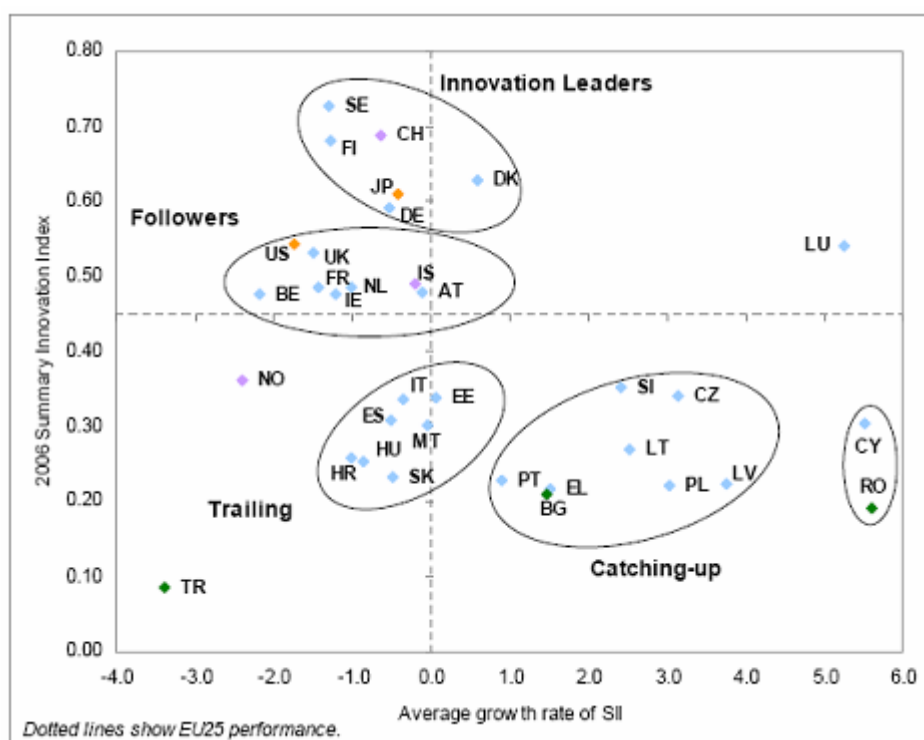
51 4 strony zastrzeżeń x 85 EUR x 2 języki.

ZAŁĄCZNIK III – PRAWA WŁASNOŚCI INTELEKTUALNEJ A WSKAŹNIKI INNOWACYJNOŚCI

Na podstawie wartości sumarycznego wskaźnika innowacyjności i jej dynamiki, kraje europejskie podzielić można na 4 grupy⁵²:

- Szwajcaria, Finlandia, Szwecja, Dania i Niemcy tworzą grupę „liderów innowacji” (*innovation leaders*);
- Francja, Irlandia, Zjednoczone Królestwo, Holandia, Belgia, Austria i Islandia to „kraje nadążające” (*innovation followers*);
- Słowenia, Portugalia, Republika Czeska, Litwa, Łotwa, Grecja, Polska i Bułgaria to „kraje nadrabiające dystans” (*catching-up countries*);
- Estonia, Hiszpania, Włochy, Malta, Węgry, Chorwacja i Słowacja to „kraje w ogonie” (*trailing countries*).

Osobną, piątą grupę krajów szybko nadrabiających dystans tworzą Cypr i Rumunia. Nie jest to grupa w pełnym znaczeniu, ponieważ Cypr jest jednym z najmniejszych państw UE, a Rumunia startuje z bardzo niskiego poziomu wyników innowacyjności. Luksemburg, Norwegia i Turcja nie pasują do żadnej z przedstawionych grup.

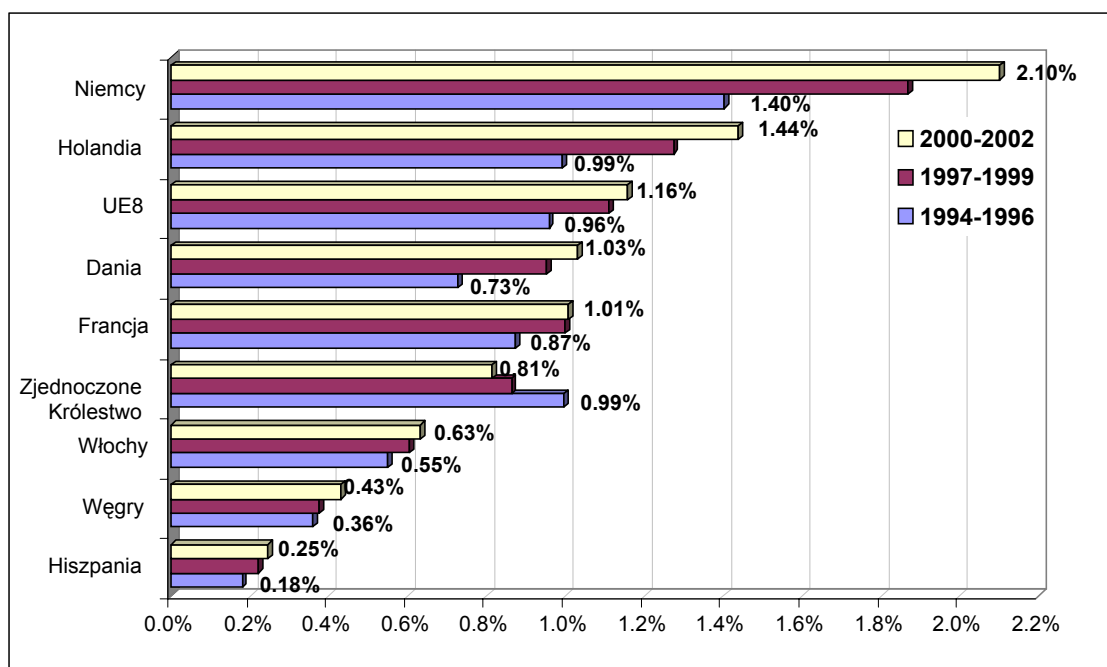

Na osi pionowej przedstawiono aktualne wyniki mierzone sumarycznym wskaźnikiem innowacyjności (SII). Na osi poziomej przedstawiono dynamikę wskaźnika względem UE-25. W ten sposób uzyskujemy cztery kwadranty. Kraje, w których zarówno dynamika, jak i wartość wskaźnika SII znajdują się powyżej średniej dla UE-25, stanowią czołówkę (*innovation leaders*). Kraje, w których wskaźnik SII jest poniżej średniej, ale dynamika powyżej średniej, to kraje nadrabiające dystans (*catching-up*). Kraje, w których zarówno dynamika, jak i wartość

52 Tabela wyników innowacyjności „European Innovation Scoreboard 2006” opublikowana przez Pro Inno Europe – inicjatywę DG ds. Przedsiębiorstw i Przemysłu (patrz <http://www.proinno-europe.eu>).

wskaźnika SII znajdują się poniżej średniej, to kraje w ogonie (*trailing*). Kraje, w których wskaźnik SII jest powyżej średniej, ale dynamika poniżej średniej, zachowują przewagę, ale rozwijają się w wolniejszym tempie.

Aby porównać wyniki innowacyjności z działalnością patentową, poniżej przedstawiono łączną wartość patentów w wybranych państwach członkowskich jako procent ich PKB w poszczególnych okresach od roku 1994 do 2002⁵³. Generalnie lepsze wyniki innowacyjności w danym państwie członkowskim powiązane są z większą wartością patentów w tym kraju.

53 „Study on evaluating the knowledge economy what are patents actually worth? The value of patents for today's economy and society” – sprawozdanie Fundacji CERM (Włochy) na zlecenie DG ds. Rynku Wewnętrznego Komisji Europejskiej, dostępne pod adresem: http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/patent/index_en.htm#studies.

ZAŁĄCZNIK IV

Koszty postępowania sądowego w sprawach patentowych w wybranych państwach członkowskich

Państwo członkowskie	Koszty w I instancji (EUR)	Koszty w II instancji (EUR)
ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO *	150 000 do 1 500 000	150 000 do 1 000 000
FRANCJA	50 000 do 200 000	40 000 do 150 000
HOLANDIA	60 000 do 200 000	40 000 do 150 000
NIEMCY**	50 000	90 000

Wartości dla Francji, Holandii i Niemiec dotyczą typowej sprawy, w której wartość przedmiotu sporu wynosi $\pm$ 250 000 EUR.

*Typowa sprawa. Wartość przedmiotu sporu > 1 000 000 EUR.

**Koszty zarówno dla stwierdzenia ważności, jak i dla naruszenia. W Niemczech sprawy o stwierdzenie ważności i sprawy o naruszenie rozpatrywane są przez różne sądy.

Źródło: Ocena wpływu EPLA (patrz przypis 16 str. 10 et seq.)